

slabičná abeceda - *abeceda slabičná*

slabosť - *zbabelosť*

sláčik - pozri *hudobné nástroje strunné*

(15,1-6. Sedem pliag). **Sedem anjelov s čašami. Oslava Boha pred pliagami** (Beatus Emilianense, 1.pol. 10.st.)

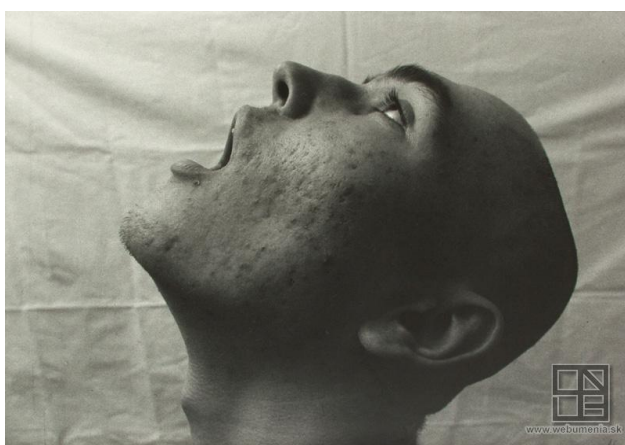
sláčikový vrták - *bežiaci vrták*

sládek - český termín pre *pivovarníka*

Sládek Anton - pozri *fotografia slovenská*

A. Sládek: Hlava 1.

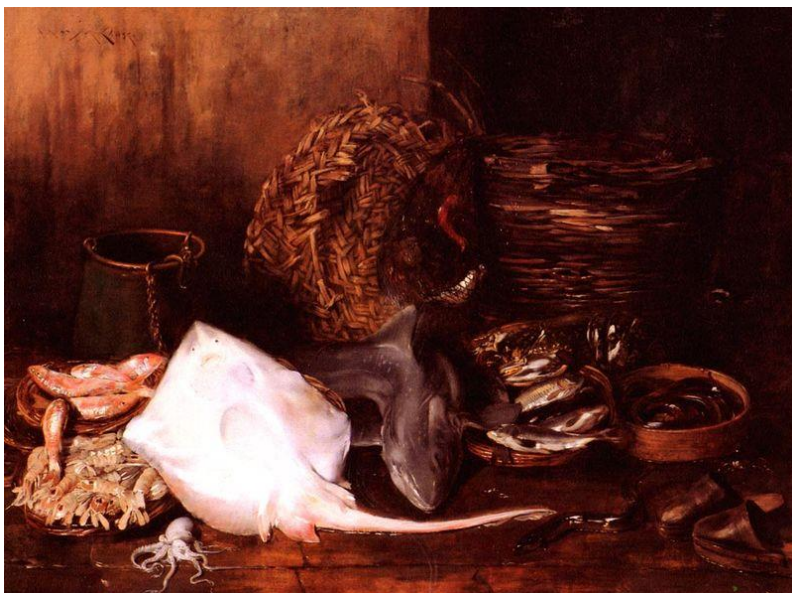

A. Sládek: Hlava 2

slamenica - pozri *vahan*

G. Ceruti: Chlapec s košíkom rýb (1.pol. 18.st.)

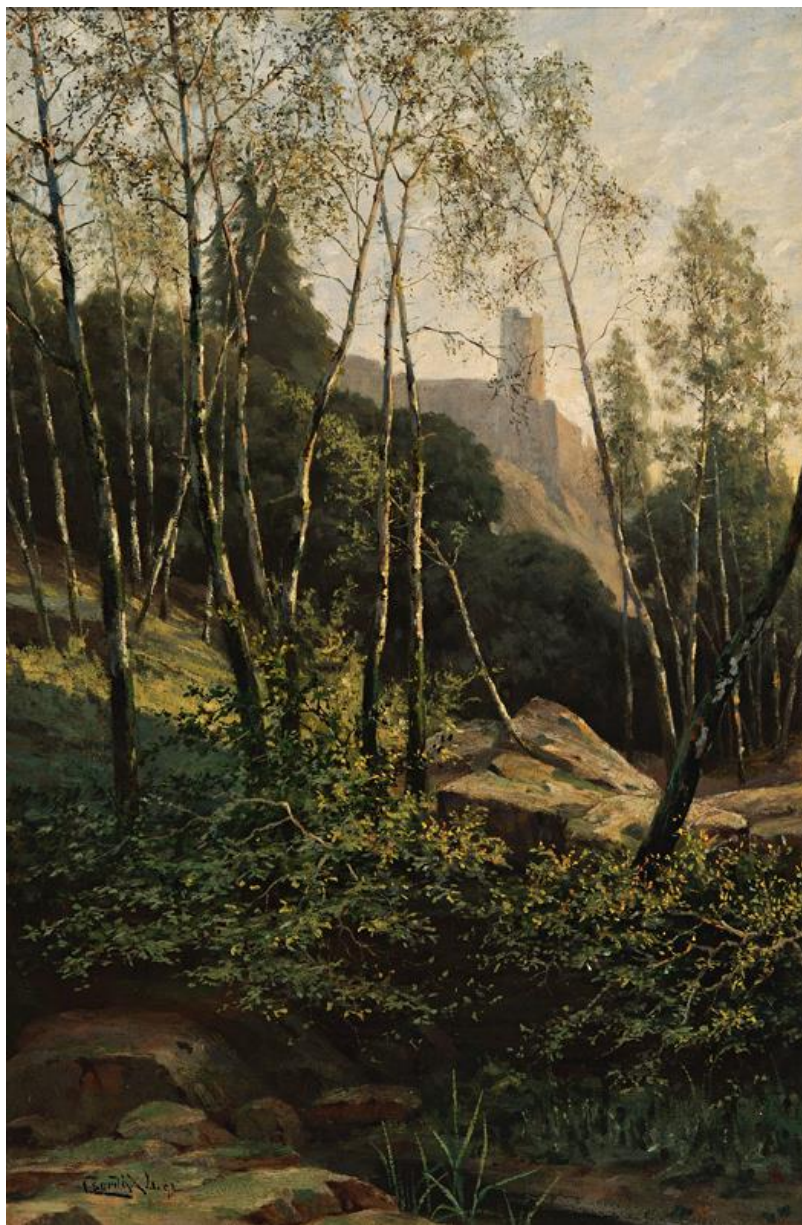

W. M. Chase: Rybí trh v Benátkach (1878)

slamený klobúk - *klobúk slamený*

Slanecký hrad - pozri *Slovensko*

https://sk.wikipedia.org/wiki/Slaneck%C3%BD_hrad

Ľ. Čordák: Slanecký hrad (1893)

slatina - močiar

sláva - lat. *gloria*; pozri „chodník slávy“, vavrinový veniec; glorifikácia, adorácia, apoteóza; *Gloria in excelsis Deo*

P. van Coecke Aelst: Triumf slávy (16.st.)

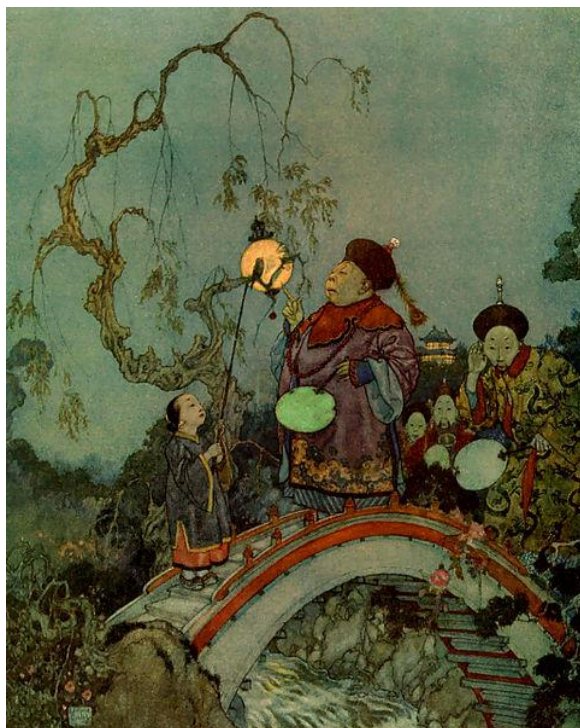
H. Goltzius: Sláva a história (záver zo série Heroes romanos, 1586)

slávik - Biedermann: vták s prevažne kladným symbolickým významom; v antickej poézii má personifikovanú podobu pod meno *Filoméle*, t.j. matka oplakávajúca výkrikom *ity*s smrť svojho syna (pozri Ovidius: *Metamorfózy*; *grécka mytológia*); slávik bol symbolom úsilia o ľubozvučnú reč a básnici sa pokladali za jeho žiakov; príležitostne sa jeho meno používalo ako *symbol* pre pieseň alebo poéziu; sláviky učia v hniezde mláďatá spievať; odtiaľ podobenstvo o pedagogických schopnostiach; v ľudovej medicíne sa odporúčalo mäso tohto nočného speváka proti prílišnej spavosti; konzumáciou srdca sa údajne získaval pekný hlas a *rečnícke schopnosti*; preto bol v antike rozšírený bezcitný zvyk konzumovať pri hostinách sláviky, najmä ich jazyčky; pozri *Prokné*; *atribúty*, *symbols*, *alegórie a prirovnania*

Zamarovský: v *gréckej mytológii* trácky kráľ *Tereus*, manžel *Prokné*, s ktorou mal syna *Itisa*; keď znásilnil jej sestru *Filomélé*, zo strachu z prezradenia jej dal vyrezať jazyk; zneuctená *Filomélé* votkala príbeh do látky, ktorú poslala svojej sestre; z pomsty spoločne zabili *Itisa*, ktorého *Tereus* veľmi miloval, a *Prokné* mu z neho pripravila jedlo; až keď ho zjedol, prezradila mu, z koho bolo mäso, čo pozrel; aby zastavil proces ďalšej pomsty (pozri *miazma*), *Zeus* premenil Terea v *dudka*, *Filomélé* v *lastovičku* a *Prokné* v slávika

www: podobne ako v Európe, aj v Oriente si cenili sladký spev slávika a pokladali ho za šťastné znamenie (pozri *šťastie*); kresťanstvo vysvetľovalo jeho spev ako túžbu po *raji* a *nebi*; v ľudových

poverách sa slávičí spev považoval za volanie „úbohej duše v očisti“ alebo predzvesť blízkej smrti; v diele *Legenda aurea* od Jacoba de Voragine (asi 1270) je *podobenstvo* o slávikovi v odseku O sv. Barlámovi a Josafátovi: Chytil raz poľovník slávika, ale pustil ho na slobodu; slávik naňho z výšky volal: Unikol ti veľký poklad, v mojom tele je *perla* väčšia ako pštosie vajce; poľovník chcel slávika prilákať späť, ten ho však karhal za jeho hlúposť: „Naozaj si uveril, že mám v tele perlu veľkú ako pštosie vajce? Ved’ som sám menší ako to vajce! Rovnaký hlupák je i ten, kto verí v *modly*; vzyva to, čo si sám postavil na piedestál a nazýva strážcom toho, koho by mal sám strážiť“; slovný zvrät „učiť slávika spievať“ značí márne úsilie

E. Dulac: Slávik (ilustrácia rozprávky)

slávik čierny - podľa stredovekých *bestiárov* je čierny slávik vták, ktorý krásne spieva iba v apríli a máji; v zime je jeho spev škaredý

Čierny slávik (iluminácia zo stredovekého rukopisu)

Slávik lúpežník - rus. Соловей-разбойник/Solovjej-Razbojnik; démonická bytosť vystupujúca v ruských *bylinách*; je tvor s ľudskými i vtačími rysmi (pozri *monštrá*), ktorý v lese napadá pocestných a je schopný zabíjať silným hvizdom; zranil ho svojím šípom bohatier *Ilja Muromec* a odviezol ako zajatca do Kyjeva ku kniežaťu Vladimírovi; pozri *slovanskí démoni vetra*

<https://cs.wikipedia.org/wiki/Solov%C4%Bj-Razbojnik>

I. Bilibin: Ilja Muromec a Slávik lúpežník (19.st.)

Slavín - 1.hrobka na *Vyšehradskom* cintoríne v Prahe postavená 1889-93, určená zaslúžilým osobnostiam národa
2.pamätník v Bratislave z r.1959, ktorý tvorí upravené priestranstvo s obradnou sieňou a *pylón* so sochou Víťaza (Svetlík, Bártfay, Kulich, Kostka, Pribiš, Snopek, Trizuljak); *národná kultúrna pamiatka*; pozri *mestská pamiatková rezervácia*

Slavkov - 1.porcelánka založená 1792, predtým Schlaggenwald, od 1850 *Horný Slavkov*; pozri *porcelán*
2.miesto bojiska; pozri *Napoleon, Ježišova kopija* (Eurotelevízia); *Morava*

F. Gérard: Napoleon v bitke pri Slavkove

Slavkov Horný - *Horný Slavkov*

slávne ženy - pozri *De mulieribus claris*

http://en.wikipedia.org/wiki/De_mulieribus_claris

slávnosť - pozri *kermesse*

slávnosť stánkov - *sviatok stánkov*

slávnosti a mystéria - pozri *mystéria*

slávnosti záhradné - *záhradná spoločnosť/záhradná slávnosť*

slávnostný odev - pozri *formálny odev, odev, móda*

<https://translate.google.sk/#en/sk/Ceremonial%20clothing>

sled' - *haring*

Sleipnir - v *germánskej mytológii*: kôň boha Odina s ôsmimi nohami, na ktorom lieta po svete; pozri *jazdecké zviera*

Betz v súvislosti s heslom číslu 8: v *germánskom mýte* je Odin, zúrivy a *extatický* boh, zobrazovaný divo sa preháňajúci jazdec na koňovi Sleipnirovi; či jeho osem nôh iba symbolizuje rýchlosť jazdy, alebo v sebe nesie aj iný symbolický obsah sa nedá jednoznačne rozhodnúť; pozri *symboly číselné: 8*

<http://is.wikipedia.org/wiki/Vanir>

<http://lt.wikipedia.org/wiki/Jormundgandas>

Sleipnir (detail runového kameňa z Tjängvide, Alskog Gotland)

Wodan na Sleipnirovi (islandský rukopis z 18.st.)

Odin na koňovi Sleipnirovi (islandský rukopis, 18.st.)

Hermód na Sleipnirovi stretáva v Helu Baldura (islandský rukopis, 18.st.)

WG Collingwood: Odin vchádza do Helu (drevoryt, 1908)

slepačia krv - *krv slepačia*

slepá arkáda - *arkáda slepá*

slepá kružba - *kružba slepá*

slepá nika - *nika slepá*

slepé okno - *okno slepé*

slepé priečelie - *priečelie slepé*

slepé trifórium - *trifórium slepé*

Slepec a jeho uzdravenie - *Uzdravenie slepého*

slepota (choroba) - Biedermann: jednak symbol nevedomosti a zaslepenosti (pozri *Cnosti a Neresti*), jednak nestrannosti a *osudovej* predurčenosti; starí Gréci v slepote videli pohrdanie vonkajším svetom a akési zvýraznenie „vnútorného svetla“ (preto veštec *Teiresias* a básnik *Homér* zobrazovaní ako slepci, pričom verili, že boli svedkami tajomstiev vyhradených bohom); v starom *Ríme* často znázorňovali *Kupida* so zaviazanými očami ako symbol pozemskej *lásky* pohŕdajúcej rozumom; v ranom kresťanstve: *Ježiš* vracia slepým zrak > duchovné osvietenie spásonosným učením (pozri *oko*); v tomto zmysle v stredoveku alegória *Synagóga* symbolizujúca židovstvo znázorňovaná so zaviazanými očami, lebo odmietla vidieť svetlo spásy (pozri Hall: *Ukrižovanie*); ako slepá zobrazovaná bohyňa *šťastia*: *Fortuna* aj *Iustitia*, stelesňujúca *spravodlivosť*, ktorá rozhoduje bez toho, aby si obzrela súdeného človeka; pri prijímacom *slobodomurárskom* rituáli hrá dôležitú úlohu snímanie pásky z očí pri vstupe do „svetla“ ako hlboký symbol prekonávania zaujatosti, ktorá bráni vnímať vyššie hodnoty; pozri slepotu zločincov a *Longina* (vojaka s *kopijou*) pri Kristovom *Ukrižovaní* (Hall); alegóriu duševnej slepoty v príbehoch *Uzdravenie slepého*; *oko*; *Podobenstvo o dvoch slepých*; *veštenie*; *Tobiáš*, *Ezau*, *Godiva*, *Jezuliatko Ciegoito*; *choroby očné*; *choroba*, *okuliare*, *Braillovo písmo*

-v súvislosti s heslom *zrkadlo*: v stredoveku musela cirkev ustúpiť prežívajúcej ľudovej viere, že zrkadlo je zhmotnením svetla schopným liečiť očné *choroby*, preto cirkev zrkadlá posväcovala

Neznámy umelec: Sobáš Guy de Lusignan a Sibylly. Oslepenie Alexia Komnena (iluminácia zo spisu od Guillaume de Tyr „Historia - Acra Continuation, 13.st.)

G. Scharffenberg: Slepec (tanec smrti)

Autor nezistený: Slepota (tanec smrti)

Il cieco guida'l cieco, onde egualmente
Caggiono insieme entro vna fossa oscura,
Così chi viuer pensa lungamente,
Morte incauto il conduce in sepoltura.

H. Holbein: Slepec (tanec smrti)

E. Kieser podľa H. Holbeina: Slepec (tanec smrti z Icones Mortis Sexaginta Imaginibus)

A. P. van de Venne: Haagský slepý muž hrá na flautu a roľnícka žena hrá na nineru (grisaille, 17.st.)

A. Coypel: Štúdia slepca (dessin aux trois crayons, 17.-18.st.)

V. G. Swarz: Ivan Hrozný na love sokolom, stretnutie so slepcom (1868)

H. J. Terbrugghen: Slepý Izák a Jákob (detail obrazu „Ezau predáva svoje prvorodenectvo“, 1625)

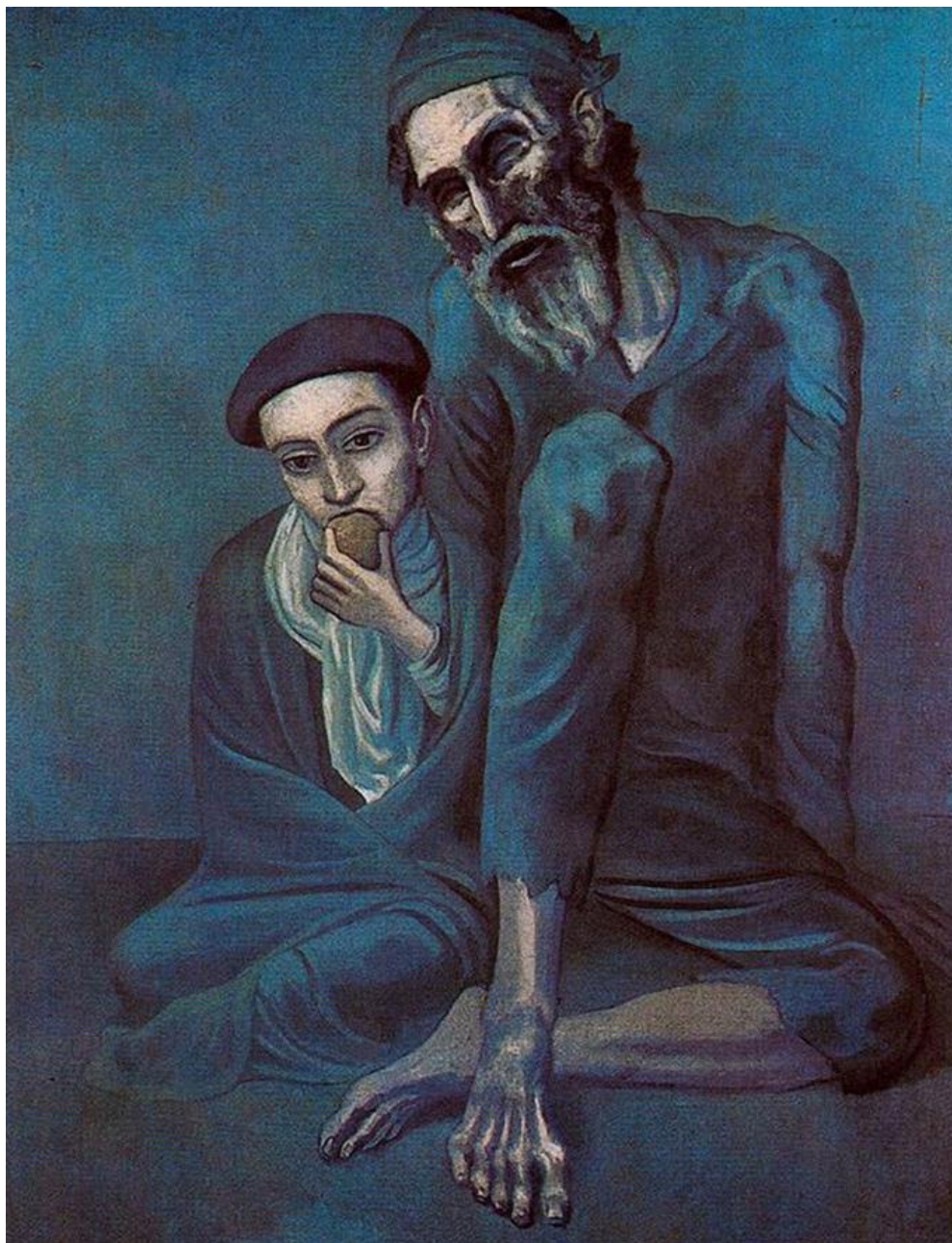
Brodowski: Oidipus a Antigona (1828)

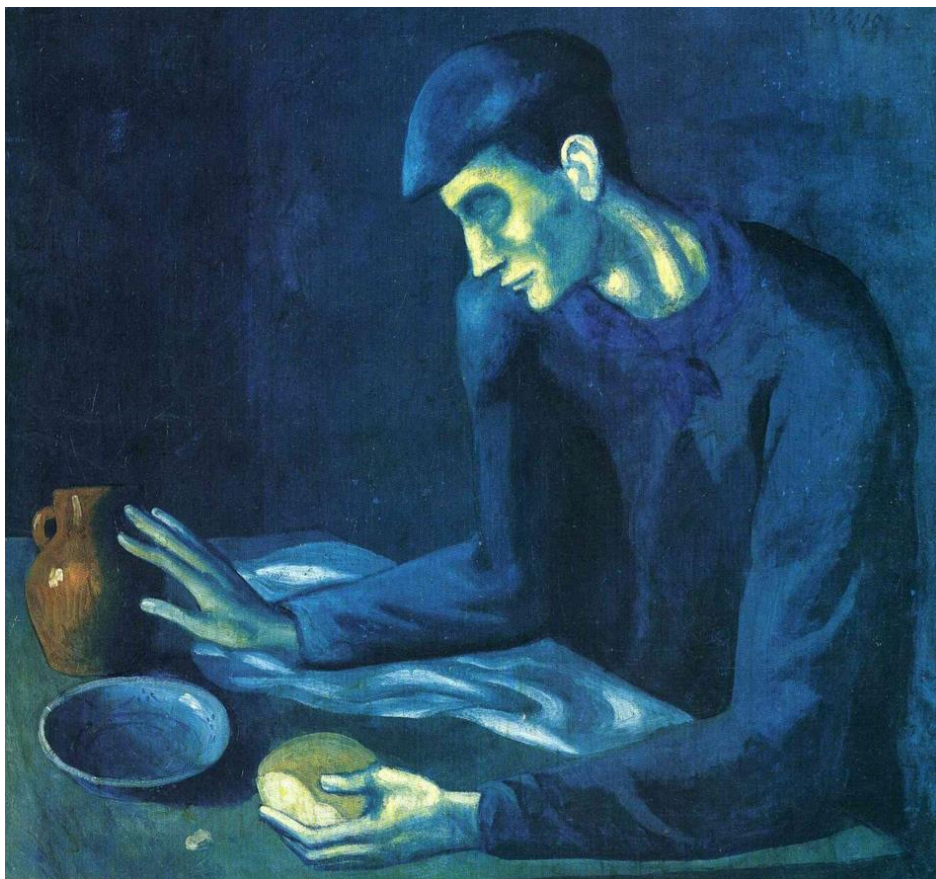
Podľa daguerreotypie Richarda Bearda: Slepý predavač na šnúre (rytina z knihy Londýn a chudobní Londýna, 1851)

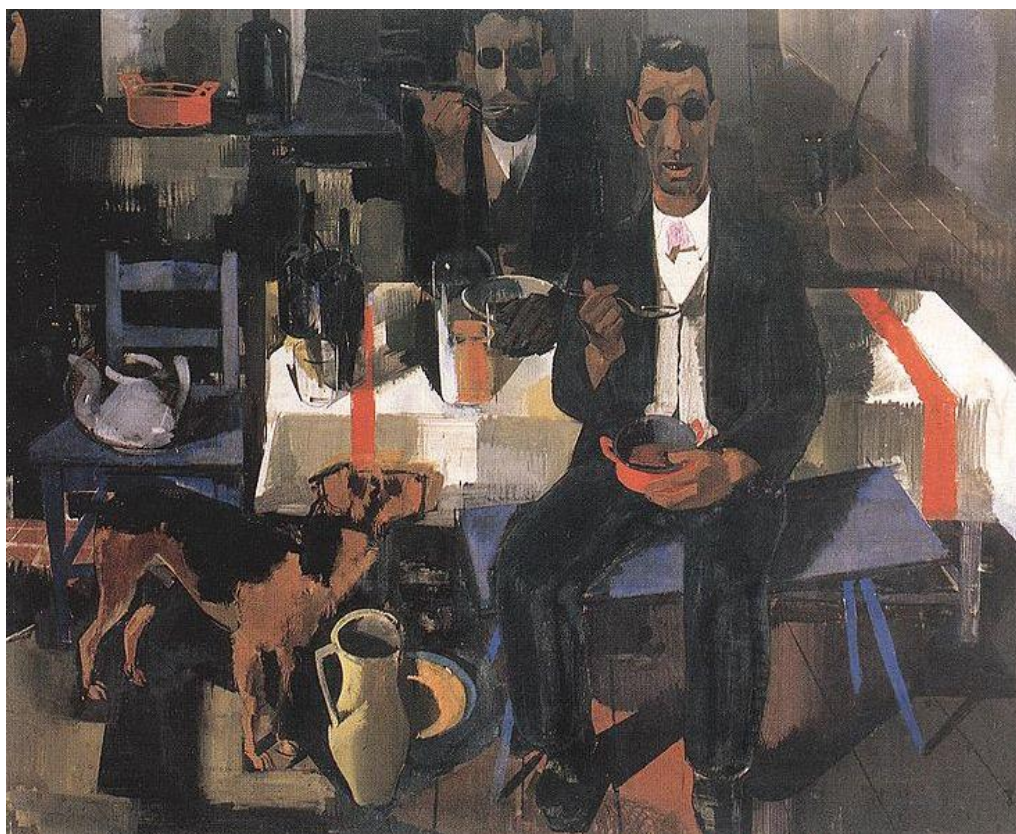
J. Augusta: Slepá z Detvy (1903)

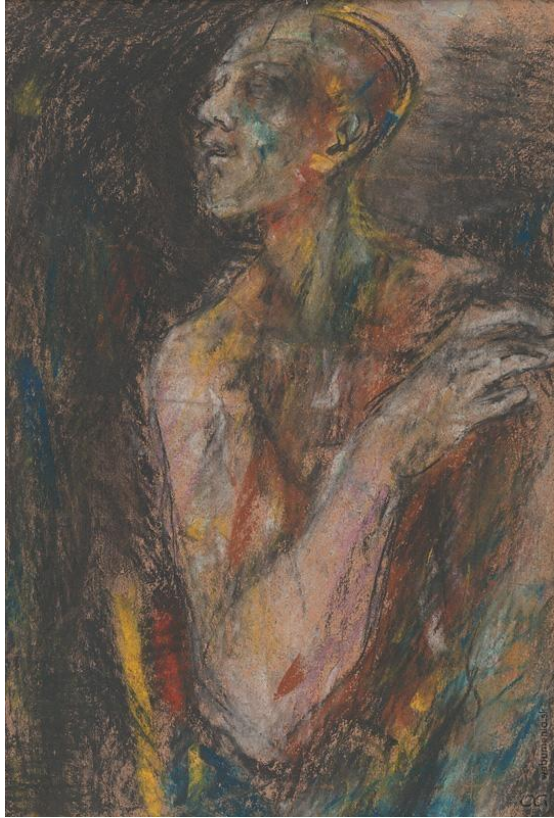
P. Picasso: Starý slepec s chlapcom (1903)

P. Picasso: Raňajky slepého muža (1902)

V. Aba-Novák: Slepí hudobníci (1932)

V. Hložník: Slepec I (krieda, 1943)

slepota (v typografii) - pozri *slepotlač*

slepotlač - 1. umelecko-remeselná technika bez použitia farby, založená na reliéfnom zvýraznení kresby za použitia kovových liniek, razidiel alebo koliesok vtlačaných do navlhčenej kože; používaná už v Anglicku 12.st., v našich krajinách od 14.st. (výzdoba *knižných väzieb*)
2.grafická technika na obdobnom princípe; dutá *matrica* vtlačaná bez použitia farby do papiera > vytváranie ozdobných *reliéfov*; pozri *reliéfna tlač*, *grafika perforovaná*; *patrica*; porovnaj *tyflografia*

slepý - pozri *tyflo*

slepý oblúk - *oblúk slepý*

slepý štít - *štít slepý*

Slepý vedie slepého - *Podobenstvo o dvoch slepých*

Slevogt Max - (†1932); nemecký *impresionistický* maliar, ilustrátor a grafik; jeden z popredných nemeckých predstaviteľov *plenérovej maľby*; spočiatku tvoril v *akademickom štýle mníchovskej školy*, od 1901 v štýle *Berlínskej secesie* (pozri *expresionizmus III.*); pozri *krajinomaľba*

https://www.google.sk/search?q=Slevogt+Max&rlz=1C1TEUA_enSK466SK466&aq=f&oq=Slevogt+Max&aqs=chrome.0.57j0l3.3044&sourceid=chrome&ie=UTF-8

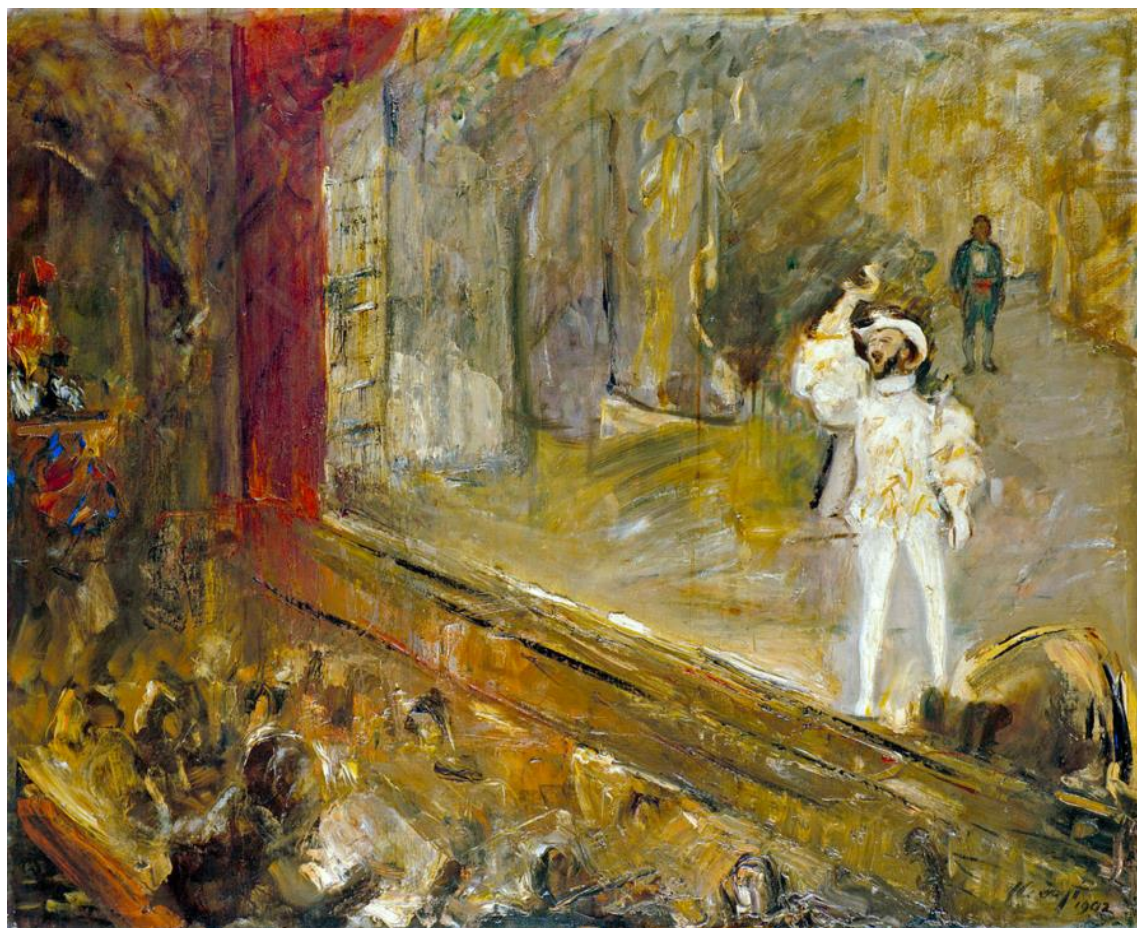
http://de.wikipedia.org/wiki/Max_Slevogt

<http://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%BB%D0%B5%D1%84%D0%BE%D0%B3%D1%82,%D0%9C%D0%B0%D0%BA%D1%81>

<https://www.flickr.com/photos/28433765@N07/14210179363/in/photostream/>

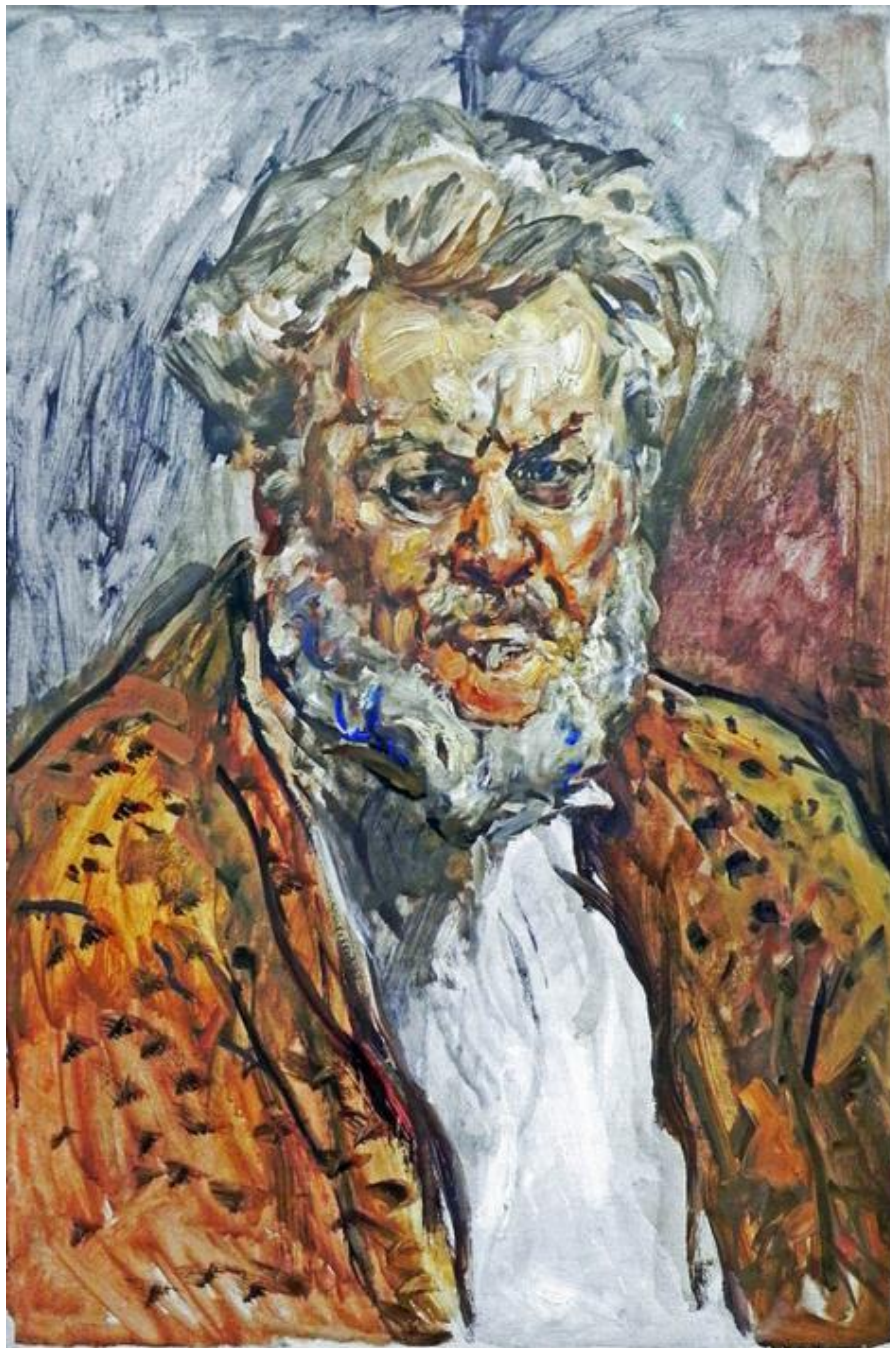
M. Slevogt: Don Giovanni

M. Slevogt: Francisco d'Andrade ako Don Giovanni v Berlíne 1902 (1902)

M. Slevogt: Autoportrét (1893)

M. Slevogt: Autoportrét (1930-1931)

M. Slevogt: Danae (1930-1931)

M. Slevogt: Piesočná búrka v líbyjskej púšti (1914)

M. Slevogt: Zátišie s vodným melónom (1920-1930)

slez - Obuchová: v *čínskom kalendári* kvetu slezu symbolizuje deviaty lunárny mesiac
slezová permanentná (lila) - Smith: **alternatívny názov pre violet mangánová**